

Г. В. Рибікова,
кандидат юридичних наук

Т. Б. Проскура,
студентка магістратури

СИСТЕМИ ПОКАРАНЬ ЗА КРИМІНАЛЬНИМИ КОДЕКСАМИ ДЕЯКИХ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Національний авіаційний університет
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: tatiana.proskura96@gmail.com

Мета: розробка пропозицій щодо вдосконалення системи покарань України та окремих видів покарань, передбачених КК України на основі аналізу систем покарання за кримінальними кодексами деяких країн Європейського Союзу. **Методи дослідження:** у роботі використано діалектичний метод пізнання, загальнонаукові та спеціальні методи. **Результати:** запропоновано спростити систему покарань України відповідно до прикладу Франції, Італії, Королівства Нідерландів, змінити формулювання в законі діючих заходів кримінально-правового впливу згідно вимог міжнародного права. **Обговорення:** пошук шляхів удосконалення системи покарань за КК України на основі досвіду європейських країн.

Ключові слова: покарання; система покарань; злочини; проступки; кримінальний кодекс; основні покарання; додаткові покарання; європейський досвід.

Постановка проблеми та її актуальність.

Метою сучасної української системи покарань за кримінальні правопорушення, відповідно до ч. 2 ст. 50 КК України, є не тільки кара, але й виправлення засуджених та запобігання вчиненню нових злочинів як самими засудженими, так і іншими особами. Однак, практика свідчить, що цілком домогтися реалізації нормативно закріпленої в кримінальному законі мети досить складно. Однією з причин цього є те, що КК України 2001 року частково увібрав в себе положення, які вважалися здобутками кримінального права радянського періоду і які, відповідно, не враховують нинішній стан розвитку українського суспільства.

Орієнтуючись на високі стандарти захисту прав і свобод людини, рівень життя суспільства в Європейському Союзі (далі – ЄС), потребує дослідження правовий досвід його країн-членів в аспекті досягнення мети покарань за злочини та кримінальні проступки.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженням даної теми займалися такі вчені як А.А. Березовський, Н.Л. Березовська, О.В. Юношев, Н.В. Марченко та інші. В наукових публікаціях висвітлюються як загальнотеоретичні аспекти систем покарань, так і особливості систем покарань окремих європейських країн, країн Латинської Америки тощо. Однак, актуальність подальшого вивчення цієї теми є досить високою з огляду на те, що наразі відсутні змістовні дослідження систем покарань порівняльного й системного характеру саме таких країн як Франція, Королівство Нідерланди та Італія для вдосконалення українського законодавства в частині реформування, зміни та покращення як системи покарань в цілому, так і окремих видів покарань за кримінальні правопорушення.

Метою наукової статті є дослідження досвіду Франції, Італії, Королівства Нідерландів в сфері побудови ефективної системи покарань за вчинення кримінальних правопорушень, висвітлення

проблемних питань системи покарань України та формування пропозицій основних напрямків перспективного розвитку на основі проведеного аналізу.

Виклад основного матеріалу. Як зазначив О.В. Юношев, відповідно до норм кримінально-правового законодавства країн континентальної Європи, науковці виділяють три системи покарань, в основі яких лежить особливий критерій класифікації заходів кримінально-правового примусу [9, с. 36].

Досягнення мети покарання за допомогою різних його видів являє собою основу першого виду системи покарань, відображеної, для прикладу, в КК Швейцарії, що, як і КК України, поділяє усі покарання на основні і додаткові, а також покарання, що можуть застосовуватись, - на основні або додаткові [5, с. 181-203; 2].

Підґрунтям другого виду системи покарань, який презентує для прикладу КК Литви, є принцип поділу злочинних діянь на злочини і проступки [7, с. 234-270].

І, нарешті, третій вид системи покарань (КК Італії) охоплює:

- основні покарання за злочини;
- додаткові покарання за злочини;
- основні покарання за проступки;
- додаткові покарання за проступки;
- оприлюднення вироку як додаткове покарання за злочини та проступки [6; 9, с. 36-37].

Цей вид системи покарань є змішаним, оскільки побудований на основі синтезу першого та другого видів.

Вважаємо за необхідне обрати реферовану групу країн, досвід яких при формуванні політики покарань є важливим з огляду на історію його формування, незалежну від впливу радянського права. Якщо звернутись до поділу країн-учасниць ЄС, запропонований С.Я. Лиховою, то можна виділити такі групи:

1) до першої групи держав-учасниць ЄС відносяться держави, які раніше входили до складу СРСР і, таким чином, розвивалися, як і Україна, під впливом соціалістичної правової традиції – Литва, Латвія, Естонія.

2) до другої групи входять держави-учасниці ЄС, які не входили до складу СРСР,

так звані постсоціалістичні країни, але які в силу історичних і політичних обставин зазнали на собі вплив соціалістичного права – Польща, Словенія та ін.

3) до третьої групи входять держави, які, по суті, утворили ЄС і право яких розвивалося поза впливом соціалістичної системи права – ФРН, Італія, Франція, Велика Британія, Нідерланди, та ін. [8, с. 5].

Для досягнення мети даної статті звернемося до третьої групи – тобто до країн, які не зазнали впливу ідеології СРСР, зокрема Франції, Королівства Нідерландів та Італії.

Система покарань у Франції побудована, виходячи із класифікації злочинних діянь за ступенем тяжкості на певні групи. Так, злочини караються кримінальними покараннями, проступки – виправними, а за так звані «порушення» (infractions) також передбачено окремі види покарань.

Найбільшою суворістю відрізняються кримінальні покарання. У залежності від їхньої тривалості кримінальні покарання поділяються на два види: строкові і безстрокові. До строкових належить кримінальне ув'язнення на термін до тридцяти років, до безстрокових - довічне ув'язнення [3, с. 3-12].

Серед виправних покарань основне місце посідають тюремне ув'язнення і штраф. Максимальний розмір виправного тюремного ув'язнення встановлений кодексом у десять років, мінімальний не встановлено. За вчинення проступку може бути також призначено покарання у вигляді праці в суспільних інтересах, покарання, що позбавляють деяких прав або обмежують їх, а також додаткові покарання. Покарання у формі праці в суспільних інтересах не передбачені спеціально в нормах Особливої частини Кримінального кодексу Франції. Отже, виправні покарання являють собою альтернативу тюремного ув'язнення.

Серед покарань, які призначаються особі за так звані «порушення» (infractions) перше місце посідають штраф і покарання, що позбавляють певних прав або їх обмежують (права керувати транспортними засобами, володіти і користуватися зброєю тощо).

З метою реалізації принципу індивідуалізації покарання особи Французький кримінальний кодекс за таким критерієм класифікації покарань як юридична значущість виділяє основні, додаткові покарання і покарання, які можуть бути призначені в якості як основних, так і додаткових. При цьому, основними називаються покарання, передбачені законом як головні по кожному правопорушенню. Таке покарання може виступати в однині (наприклад, довічне позбавлення волі) або в множині (наприклад тюремне ув'язнення і штраф). Додаткові покарання приєднуються до основного покарання, проте залежать не стільки від нього, скільки від характеру скоєного правопорушення. Додаткові покарання не застосовуються автоматично: вони не тільки повинні бути передбачені законом або регламентом, але й спеціально призначені судом [3, с. 4-5].

Тільки в якості основних покарань можуть бути призначені: позбавлення волі, штраф, праця в суспільних інтересах, а також виправні покарання. Додаткові покарання, що призначаються фізичним особам за вчинення злочину або делікту, можуть позбавляти певних прав, встановлювати різні заборони, часткову недієздатність, наприклад: заборону видачі чеків або використання кредитних карток, тимчасове позбавлення політичних прав, заборону користуватися будь-яким предметом, або його конфіскацію, закриття установи, оприлюднення судової постанови [3, с. 20, 26].

Поряд з системою покарань для фізичних осіб у Франції існує система покарань для юридичних осіб. Покарання, що застосовуються до юридичних осіб, також законодавчо поділяються на основні та додаткові. В якості основних до юридичних осіб можуть застосовуватися:

- штраф, верхня межа якого дорівнює п'ятикратному максимальному розміру штрафу, передбаченого законом для фізичних осіб за дане правопорушення;

- покарання, які істотно впливають на майнові інтереси юридичної особи: різні види конфіскації; заборона залучати вклади населення, заборона видавати чеки; закриття одно-

го або кількох закладів юридичної особи; заборона здійснювати будь-який вид діяльності; позбавлення ліцензії та деякі інші.

Додаткові покарання для юридичних осіб передбачені лише за вчинення проступків. Такі «punishments» також можуть замінити основне покарання, передбачене за дане правопорушення [3, с. 8-9].

Як бачимо, французький кримінальний закон, на відміну від українського, поділяє кримінальні правопорушення, що скоєні юридичною особою, на злочини та проступки, а додаткові покарання, хоча і визначені законом як, власне, «додаткові», однак, на розсуд суду можуть застосовуватися як основні. Такий підхід однозначно вирішує питання індивідуалізації покарання не лише фізичних, але й юридичних осіб.

Система покарань Королівства Нідерландів будується за схожою схемою – шляхом виділення основних та додаткових покарань за скоєні злочини та проступки.

Так, Кримінальний кодекс Королівства Нідерландів передбачає такі види основних покарань: тюремне ув'язнення – за скоєні злочини; арешт – за кримінальні проступки і деякі злочини; громадські роботи, штраф - за діяння обох категорій; умовні вироки. Довічне ув'язнення можуть призначити за умисне вбивство при обтяжуючих обставинах та звичайне умисне вбивство; в якості альтернативи суд вправі використовувати тюремне ув'язнення на строк до 20 років.

Додатковими покараннями за Кримінальним кодексом Королівства Нідерландів є: позбавлення спеціальних прав (займати публічну посаду; служити в збройних силах; обирати членів загальних представницьких органів або виставляти свою кандидатуру на виборах в ці органи; бути радником в судах та займати адміністративні посади; займатися певною діяльністю); поміщення особи в трудовий табір; публікація судового рішення; конфіскація майна.

Як і в системі покарань Франції, судді конституційної монархії Королівства Нідерландів обмежені лише максимальними розмірами санкцій. Орган правосуддя наділений правом пом'якшувати покарання на свій розсуд. Разом з тим, суд може визнати особу винуватою, одночасно не призначаючи покарання (тобто помилу-

вати її), однак, достатньо аргументувавши це у своєму рішенні [4].

Отже, як бачимо, покарання за кримінальними кодексами Франції та Королівства Нідерландів утворюють певну логічну систему, яка залежить не лише від класифікації цих покарань за ознакою основні-додаткові, але й залежно від самого виду протиправного діяння. Однак, побудова системи покарання Франції (на відміну від системи покарань Королівства Нідерландів) будується, виходячи із чіткого поділу кримінальних правопорушень на три групи. Крім того, суттєво відрізняються додаткові види покарань обох країн, що пояснюється врахуванням особливостей їх суспільного устрою.

Основними покараннями за злочини, згідно з Кримінальним кодексом Італії, визнаються:

- 1) довічне позбавлення волі;
- 2) направлення у виправний будинок на строк від 15 днів до 24 років;
- 3) штраф за злочини.

Крім того, існують заходи, альтернативні позбавленню волі: передача на поруки соціальній службі; домашній арешт; обмеження волі. Вони передбачені окремим законом і не включені до КК Італії, тому що застосовуються після винесення вироку на стадії його виконання і належать до сфери регулювання пенітенціарного законодавства [10, с. 370].

Додатковими покараннями за злочини є:

1) заборона обіймати публічні посади – довічно або на строк від 1 до 5 років. Це знаходить своє вираження у позбавленні засудженого політичних прав; академічних ступенів і звань, орденів, відзнак; почесного права, пов'язаного з посадою, службою, титулом тощо;

2) втрата права складати заповіт і недійсність заповіту, складеного до засудження;

3) втрата або призупинення батьківської чи подружньої влади [10, с. 372].

Система покарань за кримінальним законодавством Італії суттєво відрізняється від французької чи нідерландської, водночас є ефективною у боротьбі зі злочинністю та виправлені засуджених.

Після аналізу характерних особливостей системи покарання трьох європейських країн маємо можливість зіставити їх з вітчизняною системою.

За КК України, система покарань за кримінальні правопорушення будується шляхом поділу таких покарань на основні, додаткові, а також ті, які можуть бути призначені як основні, так і додаткові (ст. 52 КК України). Окремо в кодексі передбачено заходи кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб, а також виключні види покарань, які можуть бути застосовані до неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину [2].

КК України 2001 року вважають більш удосконаленим у порівнянні з кодексом 1961 року, однак, аналізуючи кримінальні закони розвинених європейських країн, чимало науковців вважають за доцільне і надалі удосконалювати вітчизняний кодифікований акт, враховуючи позитивний досвід країн-учасників ЄС.

Погоджуємося з позицією М.В. В'юника, який наголошує на тому, що сучасна українська система покарань є однією із найбільших за обсягом та найбільш диференційованих порівняно з системами покарань інших європейських держав [11, с. 149].

Так, система покарань відповідно до ст. 51 КК України складається з 12 елементів. Проте, деякі фахівці навіть вважають, що до законодавчого переліку входять не 12, а 17 видів покарань, з огляду на те, що позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу по суті є різними видами покарання [12, с. 49].

З огляду на це М.В. В'юник наводить відповідну статистику серед суддів та піднімає питання про доцільність існування такої диференційованої системи покарань та скорочення чисельності видів кримінальних покарань, оскільки на практиці застосовуються далеко не всі види кримінальних покарань, а тільки їх частина, яка, на жаль, не повною мірою досягає своїх цілей, зазначених в ч. 2 ст. 50 КК України [11, с. 154].

Також, варто погодитися із думкою А.А. Березовського та Н.Л. Березовської, про те, що система покарань для повнолітніх громадян

України на сьогоднішній день є більш гуманною, ніж система покарань для неповнолітніх зокрема через те, що до осіб, яким ще не виповнилося 16 років, не може бути застосовано покарання у вигляді арешту, громадських, виправних робіт. Застосувавши метод виключення отримуємо лише такі покарання як позбавлення волі та штраф. Останній же, у свою чергу, до неповнолітніх осіб застосовується вкрай рідко. Таким чином, винна у злочині особа, яка не досягла 16-річного віку напевно що отримає в якості покарання саме позбавлення волі, а це, на нашу думку, як не зовсім гуманно, так і не відповідає засадам ювенальної правової політики [13, с. 108].

Водночас такі питання не постають так гостро у відповідних європейських країнах, оскільки, наприклад, Франція, окремо визначає систему покарань лише для юридичних осіб. Натомість для неповнолітніх осіб передбачено лише певні спрощення та виключення, але особливої системи, яка б створювала навколо себе подібні дискусії, Кримінальний кодекс Франції не містить.

Значна увага вчених-правників сконцентрована і навколо вдосконалення окремих видів покарань, зокрема їх формулювань в кримінальному законі.

Наприклад, О.В. Юношев у результаті проведеного дослідження видів покарань деяких європейських держав (зокрема Італії) дійшов такого висновку: у зв'язку із застосуванням у кримінальних законах європейських держав терміна «ув'язнення» замість терміна «позбавлення волі», а також терміна «обмеження права» замість терміна «позбавлення права» треба вказати на те, що, відповідно до ст. 5 Конвенції про захист прав і основних свобод людини, ніхто не може бути позбавлений свободи інакше, ніж у таких випадках, як, зокрема, законне ув'язнення особи після її засудження компетентним судом [14, с. 581]. Отже, проблема уніфікації термінології та приведення її у відповідність до міжнародних стандартів досі залишається актуальною для законодавця.

Відповідно до ст.ст. 63 і 64 Конституції України, засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком об-

межень, які визначено законом і встановлено вироком суду, а конституційні права і свободи людини і громадянина не може бути обмежено, крім випадків, передбачених Конституцією України [1].

Отже, особа не може бути законно позбавлена того чи іншого права, а лише обмежена у користуванні ним. З урахуванням цього, назви відповідних покарань у КК України необхідно змінити. Утім, це не стосується таких видів покарань, як позбавлення прав водія чи позбавлення права на керування транспортними засобами, позбавлення ліцензії тощо, оскільки ці права не є конституційними правами [9, с. 38]. Таким чином, питання у цій сфері виникають і щодо правильного формулювання покарань в кримінальному законодавстві, оскільки, як бачимо, навіть така формальність зачіпає права та свободи засуджених.

Висновки. Отже, можна дійти висновку, що КК України, в порівнянні з кодексами деяких європейських країн містить більш розгалужену систему покарань, яка потребує вдосконалення - виключення (заміни), зміни формулювань окремих видів покарань.

Принагідно зазначаємо, що системи покарань Франції, Італії, Королівства Нідерландів, як і системи покарань України, мають свою структуру і виокремлюються в залежності від різних факторів. Так, поділ покарань на основні, додаткові, як основні, так і додаткові властивий як для України, так і для Франції, Італії та Королівства Нідерландів. Поряд з цим, система покарань у Франції виходить із класифікації злочинних діянь на певні групи, які включають не лише злочини та проступки.

Не дивлячись на єдину групу європейських держав, до яких належать Франція, Королівство Нідерланди та Італія, ці країни не мають ідентичних систем покарань: кожна система має свої особливості. І результативність існування таких систем покарань, на нашу думку, пояснюється тим, що вони створювалися не лише без впливу комуністичної ідеології, але й з врахуванням особливостей суспільного устрою, а покарання, що включено до системи, в найбільшій мірі здатні вплинути на свідомість не лише винної особи, але й інших осіб, задля досягнення пре-

вентивних цілей покарання за злочини та проступки.

Вважаємо, що в даному випадку слід підтримати позицію науковців про те, щоб спростити систему покарань в Україні відповідно до прикладу європейських країн. Водночас, варто змінити формулювання в законі заходів кримінально-правового впливу відповідно до вимог міжнародного права, а також замінити деякі види покарань на більш ефективні відповідно до прикладу Італії, Королівства Нідерландів (наприклад, обмеження права складати заповіт, публікація судового рішення тощо). Ефективними в цьому випадку варто вважати саме ті покарання, які на даний час найбільше впливають на інтереси засуджених осіб, сприяють їх виправленню та запобіганню вчинення протиправних дій іншими особами.

Вважаємо, що обирати підходи до вдосконалення законодавства щодо системи покарань в Україні потрібно комплексно. Так, окрім зарубіжного досвіду, для досягнення мети покарання і побудови відповідної системи покарань потребують глибокого наукового осмислення здобутки кримінологічної науки в частині впливу покарання на мотивацію злочинця на основі використання юснатуралістичної методології. Також в межах подальшого впровадження в Україні принципу верховенства права існує потреба у відповідній ревізії системи покарань.

Література

1. Конституція України [Електронний ресурс]: від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>
2. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кримінальний кодекс Франції від 1992 р. (Code pénal. Dernière modification: 09/06/2018. Edition: 12/06/2018) [Електронний ресурс]. –

Режим

доступу:

<http://codes.droit.org/CodV3/penal.pdf>

4. Уголовный кодекс Голландии 1881 г. [Електронний ресурс]: Науч. ред. Б.В. Волженкин; пер. с англ. И.В. Мироновой. – СПб.: Юридический центр Пресс – 2000. – Режим доступу: <http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1242430&subID=100100457,100100458,100100510,100101139>
5. Уголовный кодекс Швейцарии / Научн. ред. А. В. Серебренникова. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2002. – 366 с.
6. Кримінальний кодекс Італії. Книга 2 (Codice Penale approvato con Regio Decreto 19 ottobre 1930, n. 1398) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://belpaese2000.narod.ru/Italia/ufficiale/penale/penale2.html>.
7. Уголовный кодекс Литовской республики / Научн. ред. В. Павлонис. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2003. – 470 с.
8. Лихова С. Я. Кримінальна відповідальність за порушення безпеки людини за законодавством держав-учасниць Європейського Союзу: монографія. – К.: Ред. журн. «Право України», 2012. – 105 с.
9. Юношев О. В. Особливості системи покарань за кримінальними кодексами європейських країн (на прикладі Швейцарії, Литви та Італії) / О.В. Юношев // Адвокат. – 2009. – № 9(108). – С. 36-38.
10. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть: учебное пособие / под ред. И. Д. Козочкина, Н. А. Голованова, В. Н. Еремина, М. А. Игнатова и др. – Москва, 2003. – 576 с.
11. В'юник М. В. Щодо питання оптимізації системи кримінальних покарань / М. В. В'юник // Вісник Кримінологічної асоціації України. – 2014. – № 8. – С. 148-155.
12. Маляренко В. Т. Про покарання за новим Кримінальним кодексом України / В. Т. Маляренко. – Київ: Фонд «Правова ініціатива», 2003. – 156 с.
13. Березовський А. А. Поняття системи покарань / А.А. Березовський, Н.Л. Березовська // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. – 2012. – № 3. – С. 107-109.

14. *Хавронюк М. І.* Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: Монографія. – К.: Юрисконсульт, 2006. – 1048 с.

References

1. *Konstytutsiia Ukrainy* [Elektronnyi resurs]: vid 28 chervnia 1996 r. № 254к/96-VR // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 1996. – № 30. – St. 141. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. *Kryminalnyi kodeks Ukrainy* [Elektronnyi resurs]: Kodeks vid 5 kvitnia 2001 r. № 2341-III // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2001. – № 25-26. – St. 131. – Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

3. *Kryminalnyi kodeks Frantsii vid 1992 r.* (Code pénal. Dernière modification: 09/06/2018. Edition: 12/06/2018) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://codes.droit.org/CodV3/penal.pdf>

4. *Uholovnyi kodeks Hollandyy 1881 h.* [Elektronnyi resurs]: Nauch. red. B.V. Volzhenkyn; per. s anhl. Y.V. Myronovoi. – SPb.: Yurydicheskyi tsentr Press – 2000. – Rezhym dostupu: <http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1242430&subID=100100457,100100458,100100510,100101139>

5. *Uholovniy kodeks Shveitsaryy* / Nauchn. red. A. V. Serebrennykova. – SPb.: Yurydicheskyi tsentr Press, 2002. – 366 s.

6. *Kryminalnyi kodeks Italii. Knyha 2* (Codice Penale approvato con Regio Decreto 19 ottobre 1930, n. 1398) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://belpaese2000.narod.ru/Italia/ufficiale/penale/penale2.html>.

7. *Uholovnyi kodeks Lytovskoi respublyky* / Nauchn. red. V. Pavylonys. – SPb.: Yurydicheskyi tsentr Press, 2003. – 470 s.

8. *Lykhova S. Ia.* Kryminalna vidpovidalnist za porushennia bezpeky liudyny za zakonodavstvom derzhav-uchasnyts Yevropeiskoho Soiuzu: monohrafiia. – K.: Red. zhurn. «Pravo Ukrainy», 2012. – 105 s.

9. *Yunoshev O. V.* Osoblyvosti systemy pokaran za kryminalnymy kodeksamy yevropeyskykh krain (na prykladi Shveitsarii, Lytvy ta Italii) / O.V. Yunoshev // Advokat. – 2009. – № 9 (108). – S. 36-38.

10. *Uholovnoe pravo zarubezhnykh hosudarstv.* Obschaia chast: Uchebnoe posobyе / Pod red. Y. D. Kozochkyna, N. A. Holovanova, V. N. Eremyna, M. A. Yhnatova y dr. – Omeha-L, YMPЭ ymeny A.S. Hryboedova Moskva, 2003. – 576 s.

11. *Viunyk M. V.* Shchodo pytannia optymizatsii systemy kryminalnykh pokaran / M. V. Viunyk // Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy. – 2014. – № 8. – S. 148-155.

12. *Maliarenko V. T.* Pro pokarannia za novym Kryminalnym kodeksom Ukrainy / V. T. Maliarenko. – Kyiv: Fond «Pravova initsiatyva», 2003. – 156 s.

13. *Berezovskyi A. A.* Poniattia systemy pokaran / A.A. Berezovskyi, N.L. Berezovska // Naukovyi visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. – 2012. – № 3. – S. 107–109.

14. *Khavroniuk M. I.* Kryminalne zakonodavstvo Ukrainy ta inshykh derzhav kontynentalnoi Yevropy: porivnialnyi analiz, problemy harmonizatsii: monohrafiia. – K.: Yuryskonsult, 2006. – 1048 s.

**PENAL SYSTEMS OF CRIMINAL CODES OF SOME COUNTRIES
OF THE EUROPEAN UNION: COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS**

National Aviation University
Kosmonavta Komarova Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: tatiana.proskura96@gmail.com

Goal: the development of proposals to improve the system of punishments in Ukraine and certain types of punishments provided by the Criminal Code of Ukraine based on the analysis of the system of punishments using Criminal Codes of some European countries. **Methods of research:** in the given paper there were used such methods as dialectical method of cognition, general scientific and special methods. **Results:** it was suggested to simplify the system of punishments in Ukraine following the examples of France, Italy and Kingdom of Netherlands, to change the wording of the legal criminal law due to the requirements of the international law. **Discussion:** the search for the ways of improving the system of punishments of the Criminal Code of Ukraine on the basis of the experience of the European countries.

The Criminal Code of Ukraine contains an exclusive list of penalties for criminal offenses, the purpose of which is not only to punish the perpetrators, but also their correction and preventive influence on the society. However, for the guaranteed achievement of these goals, as foreseen by the criminal law, further improvement of the existing system of punishment is necessary. At the same time, guided by the European standards of society, when improving certain types of punishment, it is necessary to proceed from the existing successful European experience. At present, there is a lack of meaningful research on comparative and systemic punishment systems in countries such as France, the Kingdom of the Netherlands and Italy to improve Ukrainian legislation in terms of reforming, changing and improving both the penal system as a whole and certain types of punishment for criminal offenses. That is why the authors revealed the distinctive features of the penal system of the three European countries, whose criminal law developed beyond the influence of the socialist system of law of the USSR. Also, for a full disclosure of the subject of penal systems it is not enough to carry out only an overview of the criminal-law measures of several EU countries. Important in this issue is a comparison of the research with Ukrainian realities. In particular, the practice and scientific views in the complex show that the current system of penalties under the Criminal Code of Ukraine contains its shortcomings, which, in particular, are not only systemic in nature. A separate improvement and modernization requires certain types of punishments that are part of the system. In particular, some measures of criminal-law influence not only require changes in their formulation in the criminal law in accordance with European standards, but also the exclusion in general from the Criminal Code of Ukraine because of the failure to achieve the very purpose of punishment and non-compliance with the requirements of modern Ukrainian society.

In general, according to the results of the study, the authors were asked to simplify the penal system of Ukraine in accordance with the example of France, Italy, the Kingdom of the Netherlands, to change the wording in the law of the existing measures of criminal law influence in accordance with the requirements of international and European law.

Keywords: punishment; system of punishments; crime, misconduct; the Crime Code; principal measure of punishments; supplementary measure of punishments; European experience.